

זה הדבר

زوهدبره ZO HADEREKH

גיליון 12, 25 במארס 2021

סיכון וסיכוי

נתניהו הכריז על הקמת ממשלת ימין יציבה אבל המציאות שונה לחלוטין

המסקנה השנייה היא שיש סיכוי בכנסת הקרובה (אף אם לא תאריך ימים) להקמת גוש נגד הכיבוש ולמען השלום, ובו כ- 18 חברי כנסת מסייעות המשותפת, העבודה ומרצ. מימוש תלוי באחריות שיגלו ראשי העבודה ומרצ, שבעבר סרבו בעקשנות לשתף פעולה עם חברי הכנסת של המשותפת.

מסקנה שלישית: תוצאות הבחירות הן מכה קשה לרשימה המשותפת, שירדה מייצוג של 15 חברי כנסת לכ- 11 (סיעות המשותפת ורע"מ יחד). לכישלון זה אבות רבים, ובהם הירידה במספר המצביעים הערבים ואובדן קולות של המשותפת בקרב המצביעים היהודים לטובת העבודה ומרצ. על חד"ש, ככוח המוביל במשותפת, מוטלת האחריות לפתוח בדיון מעמיק וכן על תוצאות הבחירות ולתקן במהרה את הדרוש תיקון. הדגש הוא במהירות; ייתכן שהבחירות לכנסת ה-25, החמישית תוך שנתיים, עומדות בפתח.

בתרחיש בו ייכשל נתניהו בהקמת ממשלה יציבה והבחירות יתקיימו כבר בסתיו הקרוב, חיוני להציב בכנסת ומחוצה לה אופוזיציה לוחמת שלא תסתפק ב"לא ביבי" – אלא תציב מצע ברור למען שוויון מלא ושלום צודק.

המשך שלטונו של נתניהו (זמני) – לכמה חודשים, בממשלת מעבר או אפילו למספר שנים) מבטיח רק דבר אחד: העמקת הכיבוש והמשך המדיניות הניאו-ליברלית בעיצומו של משבר כלכלי, חברתי ובריאותי ללא תקדים. את החלופה לנתניהו ולדרכו יש להציב כבר מחר. יחד עם זאת על מחנה מתנגדי הימין לערוך חשבון נפש פוליטי על אי-יכולתם להציב חלופה לימין למרות כישלונותיו החוזרים ונשנים של נתניהו בקלפי.

ראש הממשלה בנימין נתניהו מיהר להכריז בתום יום הבחירות: "אזרחי ישראל – תודה. הענקתם ניצחון ענק לימין ולליכוד בהנהגתי. הליכוד גדול בפער עצום מול המפלגה הבאה בגודלה. ברור שרוב מובהק מאזרחי ישראל הם ימנים, והם רוצים ממשלת ימין חזקה ויציבה".

אזרחי ישראל היהודים אכן תומכים ברובם בימין. אך פרסום תוצאות האמת, למחרת הבחירות, גילה תמונה מורכבת יותר. לפי ספירת כמעט 100% מהמעטפות הרגילות, שהן יותר מ-4 מיליון קולות, גוש תומכי נתניהו (כולל ימינה של בנט) זכה ב-59 מנדטים, בעוד שגוש מתנגדי נתניהו קיבל 56 מנדטים. לפי נתוני ועדת הבחירות, הליכוד השיג 30 מנדטים; יש עתיד - 17; ש"ס - 9; כחול לבן - 8; ימינה, ישראל ביתנו, העבודה וההדות התורה - 7 כל אחת; הרשימה המשותפת, הציונות הדתית, מרצ ותקווה חדשה - 6; רע"מ - 4. בעת כתיבת שורות אלה טרם נספרו כחצי מיליון מעטפות כפולות, ולפי הודעת ועדת הבחירות

ייתכן שרק ביום שישי יפורסמו התוצאות הסופיות. עם כל הזהירות המתבקשת, ניתן כבר עכשיו להסיק כמה מסקנות ממערכת הבחירות הרביעית שנוהלה בישראל בשנתיים האחרונות.

המסקנה הראשונה היא שלא תיתכן הקמת "ממשלת ימין חזקה ויציבה" במהרה כהבטחת נתניהו. המפתח להקמת ממשלת ימין בראשות נתניהו נמצא בידי... רע"מ. ראשי המפלגה האסלאמית-שמרנית עומדים בפני מבחן, שכן ממשלת ימין קיצונית וגזענית תקים ממשלה שתפעל קודם כל נגד השוויון ונגד שוויון זכויות האזרחים הערבים.

מכתבים למערכת

גאולת הקרקע וגזענות

לא ממש הופתעתי מהידיעה שפורסמה בגיליון הקודם של "זו הדרך", לפיה הפלטה הקרן הקיימת לישראל (קק"ל) לרעה עשרה עובדים פלסטינים תושבי השטחים הכבושים על רקע זהותם הלאומית.

"ההסתדרות הייתה ערה לאפליה זו, ראתה בה גזענות – אך לא עשתה דבר", כך קבעה, לפי הידיעה, שופטת בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב חופית גרשון-יזרעאלי. יו"ר ועד עובדי מחוז מרכז בקק"ל, גבי גרוסי, נשאל בעדותו מדוע לדעתו לא נקלטו הפלסטינים כעובדים קבועים והשיב: "אני אהיה בוטה. הדעה שלי באופן אישי: זו גזענות לשמה". עוד נכתב באתר "זו הדרך" כי ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בקק"ל מאז 2010 החריגו במפורש עובדים פלסטינים מתחולתם.

השופטת אף קבעה בפסק הדין, כי "לא הובאה ולו ראשיתה של ראייה לכך שההסתדרות ייצגה את התובעים נאמנה וניסתה לשפר את מעמדם במהלך השנים, או הביעה מחאה על הפלייתם. שתיקת נציגי ההסתדרות נוכח אפלייתם הבוטה של התובעים בהליכי המו"מ לחתימה על הסכמים קיבוציים, יש בה משום מעילה בתפקידה".

חשוב לציין שלפני מספר שבועות אישר דירקטוריון קק"ל תקציב בסך 38 מיליון שקלים לרכישת קרקעות בגדה. ברוב קולות נתקבלה ההחלטה להקצות כספים ל"גאולת הקרקע" בשטחים הכבושים. נציגי ארגון נעמת (שוב, של ההסתדרות!) וארגון מכבי הבינלאומיים הצביעו בעד ההצעה. גזענות כלפי עובדיה, נישול פלסטינים מאדמותיהם וסיוע של ההסתדרות למעשים נפשעים אינם חדשים. זהו המשכו של נישול הערבי מקרקעותיו וזכויותיו מאז העלייה הראשונה ב-1882, עם הרכישות הגדולות של הברון רוטשילד ושל יק"א של כ-400 אלף דונם עליהם הוקמו מעל עשרים מושבות. במושבות אלה התגוררו ב-1900 כ-720 משפחות חקלאיות, כ-5,600 נפש. בשנת 1905 מנו כ-6,500 נפש בסך הכל. האוכלוסייה הערבית-הפלסטינית מנתה באותן שנים כ-600 עד 700 אלף נפשות, פי מאה!

מרבית המושבות הוקמו ליד היישובים הערביים ולעיתים אף על חלק מקרקעותיהם. רבות מהן גזרו את שמן משם הכפר הערבי. כמובן, תהליך זה נעשה לא מתוך התחשבות ומתוך שיתוף-פעולה עם תושבי הארץ הערבים. אלפי פליטים עניים מרודים, מחוסרי דיור ולחם, מילאו לפתע את רחובות יפו, חיפה וירושלים.

"גואלי הקרקע" היהודים קנו אדמות מאפנדים ויצרו מעמד של פלאחים חסרי כל. נוצרו בעיות משפטיות ואף ביטחוניות מסובכות שמלוות אותנו עד עצם היום הזה. אחד העם כתב בשעתו: "רגילים אנו לחשוב כי הערבים הם כולם פראי מדבר, עם הדומה לחמור... נגיע לדחיקת מעט או הרבה רגלי עם הארץ...". כ-140 שנה "גואלים" עסקני הקק"ל קרקעות בישראל ומחוצה לה. זו הליכה של הציונות לזרמיה: "הסוציאליסטית", הרוויזיוניסטית והמתנחלת.

דן יהב, ת"א-יפו

נא לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

לאחר הבחירות: תרוקנו את הכיסים

"אנחנו ניתן כתף כשיהיה עם מי לדבר, כשתקום ממשלה יציבה, אחראית, עם תכנית מסודרת ועם תקציב. אני מחכה ליום הזה. תהיה עסקה חבילה משולשת עם הממשלה ועם המעסיקים, ואנחנו נתרום את חלקנו".

(יו"ר ההסתדרות ארנון בר-זוד, "ידיעות אחרונות", 5.3)

הוצפוי לעובדים בנמל חיפה לאחר הפרטה

"אלי טילס נלחם בוועדי העובדים הגדולים והחזקים בישראל, זכה במכרוז לנמל אילת עבור האחים נקש, וכעת הוא עומד בראש קבוצה טרוקית-אמריקאית-אנגלית שמתמודדת על הפרטת נמל חיפה. 'כלפי ועדי עובדים לא צריך להראות להם חולשה. מספיק שפעם אחת תראה להם חולשה, והם לוקחים לך את כל היד. ועדים צריך להעמיד במקום', הוא אמר ומתכוון לכל מילה".

(מעריב, 12.3)

עידן נתינה: משיקום הסביבה לחיזוק הצבא

"צה"ל יקבל בחשאי עוד מיליארדים. על חשבון מה? לפי הדיל שנרקח, 400 מיליון שקל יועברו לצה"ל מיידית, בעיקר מכספי הקרן לשיקום מחצבות – אותה קרן שממומנת מכספי היטלים, נועדה לשימור סביבתי של מחצבות – אך נהפכה קופת בלתי-מים קטנה עבור הממשלה".

(אבי בר-אלי, "דה מורקר", 10.3)

ישראל כ"ץ, היזהר - הורדוס קטן על יואב גלנט

"השר יואב גלנט הסביר לי שהוא בעצם שאול המלך. הוא היה אומר 'שואל זה המלך הראשון שאיחד את העם לצאת למלחמות. גם אני הייתי הראשון לאחד העם לצאת למלחמה יחד, בעופרת יצוקה. גייסתי את כל המדינה להילחם למען הדרום'. הוא חי בעולם דימויים תנכ"יים".

(ידיעות אחרונות, 12.3)

המלשינון שאכזב

"שירות התעסוקה מסכם חודש להפעלת מנגנון הדיווח של מעסיקים על עובדים שמסרבים לסיים את החל"ת ולחזור לעבודה. 56 מעסיקים בלבד דיווחו על 93 מקבלי דמי אבטלה שלא רוצים לחזור לעבודה, ורק 15 מהם נמצאו בידי שירות התעסוקה כמי שאין סיבה לאי חזרתם, ועצרו להם את דמי האבטלה לזמן קצוב. לפני כחודש השיק שירות התעסוקה מנגנון מקוון המאפשר למעסיקים הנתקלים בסירובי עובדים לחזור מחל"ת לדווח על כך לשירות ולהיעזר בכליו על מנת להחזיר עובדים אלו לעבודה. שירות התעסוקה הבהיר כי במקרה הצורך השירות לא יהסס להפעיל את החוק ולשלול קצבה לתקופה מוגדרת כנגד אלה שלא נמצאה סיבה מוצדקת לסירובם לשוב לעבודה".

(הודעת שירות התעסוקה, 17.3)

מהנעשה בדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון

"ישראל היא המדינה המערבית היחידה שבה ניתן כיום לעצור, לחקור, לשפוט ולהחזיק במאסר לתקופה ממושכת אדם מבלי שאיש יודע על כך".

(ידיעות אחרונות, 12.3)

הדו"ח השנתי של מרכז אדוה: הקורונה ומגפת אי-השוויון בישראל

המאיון העליון יצא מחוזק מהמשבר

במרכז אדוה מציעים פתרון, הדומה עד מאוד לתוכנית שהציגה מק"י במהלך המשבר: הטלת מס עושר, ולו חד-פעמי, לצמצום אי-השוויון הנוכחי וגם העתיד. מס כזה עשוי לסייע בצמצום הגירעון התקציבי ולמנוע גבייה מוגדלת של מס הכנסה או של מס ערך מוסף על כלל האוכלוסייה. הטלת מס עושר חד-פעמי על עשירים מאוד, הציעה בבריטניה ועדה המורכבת ממומחים מהאקדמיה, מתחום המס ומקובעי מדיניות. בארגונינו כבר הוטל מס כזה לפני כחצי שנה.

נמרוד עובד

לעיון בדו"ח המלא:

<https://adva.org/he/socialreport2021>

המדיניות הניאו-ליברלית מייבשת את הבריאות

"הצוותים הרפואיים בישראל הם מהטובים והמסורים ביותר בעולם. אך כמו מנוע ללא דלק, גם הם – ללא תקציב ומשאבים לא יכולים לפעול כראוי", כך פתח ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת) את דבריו בכנס של המכון הלאומי לחקר שרותי הבריאות ומדיניות הבריאות (מלמ"ב), שנערך השבוע (21.3). בכנס השתתפו חברי כנסת ושרים מהרשימות שהתמודדו בבחירות לכנסת ה-24, אשר ענו לשאלותיו של המנחה, הכתב הכלכלי מתן חודורוב.

בפתח דבריו הסביר כסיף את הגורמים למשבר מערכת הבריאות בישראל: "אנחנו יודעים שמספרי המיטות והצוותים מצומצמים בכוונה תחילה. יש פה מדיניות ניאו-ליברלית מכוונת שנועדה לייבש את המערכות הציבוריות ככלל ולחזק את המערכות הפרטיות שפועלות לטובת העשירים". עוד הדגיש כסיף, כי ההוצאה הציבורית על הבריאות בישראל נמוכה מאוד בהשוואה למדינות הקפיטליסטיות המתקדמות. בהתייחסו לקורונה ולבחירות הציג ח"כ כסיף בקצרה את התוכנית של הרשימה המשותפת להתמודדות עם משבר הקורונה וחיווק מערכת הבריאות הציבורית: "מעבר לבעיות שהקורונה יצרה, היא גם חשפה בעיות שהיו קיימות עוד קודם לכן. היא חשפה את הייבוש הזה גם במערכות אחרות – חינוך, רווחה ועוד. לנו יש תוכנית ברורה מאוד כיצד להתמודד עם הנזק: ביטול כל מהלכי התיאגוד והפרטת בתי החולים; הגדלת מספר האחיות והאחים, הרופאות והרופאים; ביטול הפרטת שירותי בריאות התלמיד; חיווק שירותי הרפואה המונעת; צמצום שירותי בריאות פרטיים והתנגדות לשר"פ; תוכנית חירום לחיסול הפערים בין פרופריה למרכז. הרי אחד הדברים שאנו רואים באופן מאוד קיצוני הוא הפער בתוחלת החיים בין מרכז ופרפריה".

יצוין שהרשימה המשותפת דרשה במהלך מערכת הבחירות רפואה ציבורית ברמה הגבוהה ביותר לכל האזרחים. "הגיע הזמן שכל אדם יזכה בכיסוי בטיחותי מלא ובטיפוליים המתקדמים ביותר ללא כל תלות במקום מגוריו או במצבו הכלכלי", הדגיש ח"כ כסיף.

"המאיון העליון בישראל לא זו בלבד שלא נפגע מן המשבר, הוא אף יצא ממנו מחוזק" – כך מסכם הדו"ח השנתי שפרסם השבוע (22.3) מרכז אדוה תחת הכותרת: "הקורונה ומגפת אי-השוויון בישראל" (עוד בנושא בעמ' 4).

לדברי המנהל האקדמי של אדוה, ד"ר שלמה סבירסקי, שעה שבמורד פירמידת ההכנסות והעושר נאלצו מיליונים להסתפק בדמי אבטלה זעומים, במענקים אקראיים או בנגיסה משמעותית בחסכונית המשפחתיים, במעלה הפירמידה המשיכו רבים לקבל את שכרם המלא, שהיה גבוה ממילא, ובמקרים רבים אף עלה; ובפסגת הפירמידה, עשירי ישראל המשיכו ליהנות מהכנסות הוניות גבוהות במיוחד בארץ ובחו"ל.

הדו"ח מצטט את דו"ח העושר של בנק קרדיט סוויס, המציין כי בשנת הקורונה נותר מספר המיליונרים בישראל בעינו: הוא ירד ב-0.1% בלבד, ל-157 אלף. שווי העושר הממוצע של המיליונרים הישראליים נותר ללא שינוי, כ-11 מיליון שקל (נטו, לאחר ניכוי התחייבויות והלוואות). קרדיט סוויס מנה גם עשרה ישראלים המתאימים להגדרה של מיליארדרים – בעלי נכסים בשווי נקי של מיליארד דולר ויותר, או כ-3.3 מיליארד שקל ויותר.

נתניהו בשלטון דואג להון

במרכז אדוה מציינים כי על אף נתונים אלה עמד דווקא המאיון העליון בראש הנהנים מההגנה ומהסיוע שהעניקה ממשלת הימין של בנימין נתניהו. סיוע זה, לדברי חוקרי מרכז אדוה, התבטא בין השאר בתוכנית רכישות איגרות החוב הקונצרניות (אג"ח) בה פתח בנק ישראל, במטרה למנוע קריסה במחיריהן. כחלק מהתוכנית אמורות להירכש אג"ח של חברות ישראליות בסך 15 מיליארד שקל. עד סוף נובמבר 2020 נרכשו 3.5 מיליארד שקל מתוך סכום זה, ומאז נשארה יתרת הרכישות ללא שינוי ניכר. גם הבורסה התל אביבית עלתה בשנת המגפה בכ-18%, בעוד שהמשק בכללותו התכווץ. במהלך 2020 הצטרפו לבורסה 28 חברות חדשות, וסכום ההנפקות לציבור הגיע ל-12 מיליארד שקל – עלייה של 43% לעומת השנה הקודמת. מתוך סכום זה בוצעו 26 הנפקות ראשוניות בחברות הקשורות בהיי-טק – המספר הגבוה ביותר מאז 2007.

השכירים ישלמו את המחיר

מעבר לשיפור ברווחים מזכיר הדו"ח כי המדינה גם פטרה את עשירי הארץ מנטל המימון המיידי של תוצאות המשבר הכלכלי. הממשלה לקחה על עצמה את מימון הסיוע לאזרחים ולעסקים, לרבות הגדולים ביותר, בסך כ-137 מיליארד שקל. למרות החוב הממשלתי הגדל, נמנעת הממשלה מהעלאת מסים כזו, שהייתה מהכניסה את המאיון העליון למעגל המשתתפים בנטל בצורה משמעותית יותר.

"ללא נקיטת צעדים להעלאת שיעורי המיסוי על העשירים ביותר – שלא נפגעו בזמן המשבר – יש להניח כי חלק גדול מהמסים (שקרוב לוודאי יונהגו בתוך שנה-שנתיים לצורך צמצום החוב והגירעון) יוטלו על המעמד הבינוני" המורכב כולו משכירים, נכתב בדו"ח. "לחלופין, עלולה הממשלה לנקוט מדיניות של צמצום או הפרטה של השירותים החברתיים שהמדינה מספקת – צעד שלא יפגע בעשירים, שלא יתקשו לעמוד בהוצאות הפרטיות על שירותים".

המאבק בהשלכות הקורונה החברתית

בגלל התעלמות ממשלת הימין מהמצוקה שהעמיקה עקב מגפת הקורונה, קיימו השבוע (21.3) עובדי משרד העבודה, הרווחה ושירותים החברתיים שביתת אזהרה בת כמה שעות. במסגרת השביתה לא ניתנו שירותים, לא הייתה קבלת קהל ולא התכנסו ועדות משרדיות. לדברי העובדים, מתעלם משרד האוצר מ"הקורונה החברתית" – העלייה הגדולה בשנת הקורונה במקרי אלימות והתעללות במשפחה, ואינו מקצה לעובדים כלים להתמודד עמה.

בעקבות "הקורונה החברתית", טוענים העובדים, חלה עליה רבה במספר המשפחות העניות וכן באלימות במשפחה, בהתעללות בילדים, בחסרי ישע ובמוגבלים ובמקרי קצה הדורשים מענה מייד. העובדים אינם יכולים לתת מענה ושירות מבלי שיוקצו להם המשאבים הדרושים לכך. מזל גולן, יו"ר ועד עובדי משרד הרווחה, מסרה: "אנחנו במחסור חמור של עובדים בתקינה שנאלצים לטפל מבוקר עד ליל בכמות בלתי הגיונית של מקרים חדשים, והכל בשל האטימות של משרד האוצר. לפתוח מסעדות ומקומות בילוי זה דבר חשוב, אבל לא פחות חשוב לטפל במקרי רווחה קשים של אנשים שנשארים שקופים והזעקה שלהם לא נשמעת".

"העובדים אינם מסוגלים לעמוד בעומסים ובשטף הגדול של המקרים המורכבים והקשים. אנו לא דורשים שכר. אנו מבקשים איוש התקנים והחזר עבור העבודה אותה אנו מבצעים, כדי שנוכל לטפל בצורה ראויה בקורונה החברתית שנוצרה ולתת מענה לאוכלוסייה המוחלשת במדינת ישראל", הודיעה.

מחקר שפרסם לאחרונה איגוד העובדים הסוציאליים חושף תמונה מדאיגה של מצב שירותי הרווחה בישראל. תנאי העבודה הירודים של העובדות הסוציאליות כוללים שכר נמוך, שחיקה ואלימות מילולית ופיסית המופנית כלפיהן. משתתפי המחקר העידו כי מספר הפניות לשירותי הרווחה גדל בשנה האחרונה במאות אחוזים, ומצבם של עובדים הוחמר בגלל האבטלה והפגיעה בשכר.

יצוין כי הרשימה המשותפת פרסמה (18.3) תוכנית חירום להתמודדות עם המשבר הכלכלי והחברתי. מהרשימה נמסר: "מן ההכרח לנקוט צעדי חירום על מנת להתמודד עם המפולת

החברתית". עיקרי התוכנית כוללים את הצעדים הבאים:

1. תוספת שכר מיידית של 5% לכלל המשתכרים מתחת לשכר הממוצע במשק – על מנת לפצות את העובדים על שחיקת שכרם הריאלי.

2. קביעת שכר מינימום בגובה של 60% מהשכר הממוצע במשק, והעלאתו המיידית ל-6,000 שקל לחודש.

3. ביטול שיטת ההעסקה באמצעות חברות כוח-אדם וקבלנים; העברת עובדי הקבלן להעסקה ישירה.

4. הכפלה של שיעור דמי הביטוח הלאומי המוטלים על המעסיק, כך שהכנסות הביטוח הלאומי יגדלו ב-5 מיליארד שקלים, לטובת הארכת דמי האבטלה למובטלים עד 31 בדצמבר 2021.

5. העלאת המדרגה העליונה של מס ההכנסה מ-45% ל-50%, ובכך להוסיף להכנסות המדינה עוד מיליארדי שקלים לטובת תגבור הסכומים המוקדשים לסבסוד שכר הדירה.

6. הנהגת "מס עשירים" על מי שהכנסתו עולה על מיליון שקלים בשנה, כך שעל הכנסותיו העולות על הסכום החייב

בדרגת מס ההכנסה המירבית ישלם מס בסך 55%, מה שיוסיף להכנסות המדינה יותר ממיליארד שקל. הסכום יוקצה לפתיחת מחדש של תכניות הרווחה שנסגרו או נפגעו במגפה.

7. הנהגתו מחדש של מס עיזבון בגובה של 10% על כל עיזבון העולה על 3 מיליון שקל, ובכך להוסיף להכנסות המדינה כמיליארד שקל למאבק באלימות כלפי נשים, באלימות במשפחה ובאלימות בחברה הערבית.

8. ביטול כל ההפרטות שנעשו בשירותים ציבוריים, לרבות בתחומי רווחה וחינוך.

9. ביטול התקרה להוצאה התקציבית (חוק הפחתת הגרעון), ומימון התוספות הנחוצות לשירותים החברתיים באמצעות הגדלת הגבייה של המסים הישירים מהעשירים (מס הכנסה, מס חברות, מס עיזבון והגדלת התשלומים של המעבידים לביטוח הלאומי).

10. הרחבת הפיקוח על המחירים, כך שיחול על 50 מוצרים ושירותים בסיסיים.

מפגין פלסטיני נהרג מאש הצבא

סוכנות הידיעות הפלסטינית ואפא דיווחה (19.3) כי פלסטיני נהרג מאש חיילי הכיבוש ליד העיירה בית דג'ן שממזרח לשכם בשטחים הפלסטיניים הכבושים. עדי ראייה סיפרו שההרוג, עאטף חנאיישה, נורה בראשו כשהשתתף בהפגנה נגד הקמת מאחז באזור.

ההפגנות באזור מתקיימות מדי שבוע בהשתתפות מאות תושבים. חאזם חניני, ממארגני המחאה, מסר לוואפא שהמפגינים לא נקטו אלימות. לדבריו, בדרך כלל יורים חיילי צה"ל רימוני עשן וגז לעבר המפגינים, אך הפעם הם פתחו באש חיה לעבר חנאיישה ללא כל אזהרה. הוא הוסיף כי ההרוג נפגע מכמה קליעים וכי נראה שהירי היה מכוון.

באותו לילה הוצתו בכפר בית איכסא הסמוך לירושלים שתי מכוניות בידי מתנחלים, שריסו במקום כתובות גזעניות. בכתובות שרוסו נכתב: "ד"ש מאהוביה", בהתייחס למתנחל אהוביה סנדק, שנחשד ביידוי אבנים על פלסטינים ונהרג כשהרכב בו נסע התהפך בזמן שברח משוטרים.

יצוין שבחודש ינואר נפצע פלסטיני נוסף באורח קשה מירי של חייל לעברו סמוך לכפר עטוואני שבדרום הר חברון. התקרית התרחשה בזמן שכוחות מחיל ההנדסה הגיעו למקום בעקבות דיווחים על "בנייה בלתי חוקית". האירוע תועד והופץ ברשתות החברתיות, ובעקבותיו נערכו מאות בדרום הר חברון. בצה"ל אישרו כי במהלך התקרית בוצע שימוש באש חיה וכי "הנושא מתחקר".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

סוחרי המוות מרוצים: משבר הקורונה לא פגע בייצוא הצבאי הישראלי

עסקי הנשק הפורחים

המדיניות הראשונה בטבלה מחזיקות יחד ביותר משני-שלישים מייצוא הנשק העולמי. לפי הנתונים, מדינות אלה מגדילות את יצוא הנשק שלהן מדי שנה.

מהדו"ח עולה עוד כי ייצוא הנשק של ישראל, שאחראי לכ-

3% מכלל הסחר הצבאי העולמי, גדל בכ-59% בחמש השנים האחרונות לעומת היקפו בשנים 2011-2015. יצוין שהגידול בסחר בנשק אינו אחד. מהדו"ח עולה שבמדינות הפריפריה הגלובלית נרשמה דווקא ירידה ברכישת נשק ותחמושת: באפריקה ירד הייבוא הצבאי בכ-13%, באמריקה הלטינית בכ-43% ובאסיה ובאוקיאנוס השקט - בכ-8%.

כבר לפני שנתיים דיווח מכון שטוקהולם על זינוק ברכש הצבאי ההודי מישראל בכ-285% לעומת פרק הזמן שבין 2008 ל-2012. כמו כן ראוי

לאיזכור אספקת "המל"טים המתאבדים" מתוצרת ישראל לאזרבייג'ן, בהם נעשה שימוש קטלני במיוחד בקרבות בינה לבין ארמניה.

יוסי אבו

הפגנה מול מטה אלביט

עשרות אזרחים ארמנים הפגינו בשבוע שעבר (17.3) מול משרדי חברת אלביט מערכות ברחוב הגביש בנתניה בדרישה להפסיק את מכירת הנשק המתקדם לאזרבייג'ן.

את ההפגנה ארגן איחוד הקהילות הארמניות בישראל, שמסר: "חשוב מאוד שדווקא כעת, כאשר האזורים פועלים לחידוש מלאי הנשק המתקדם העומד לרשותם, נצא להפגין מול אותן תעשיות נשק המתעשרות על חשבון חייהם של חפים מפשע".

איחוד הקהילות הארמניות בישראל הוקם בסוף 2020 ומטרתו לאחד בין הקהילות והארגונים הארמניים השונים הפועלים בארץ. האיחוד גייס כספים למען הארמנים שנפצעו במלחמה וקיים הפגנות בתל-אביב, בירושלים ובחיפה.

יצוין כי נשק מתוצרת חברות ישראליות, הכולל מל"טים "מתאבדים" וטילים מדויקים, שימש גורם מכריע בניצחונה של אזרבייג'ן במלחמה שנערכה בינה לבין ארמניה בנובמבר האחרון. בשבוע הראשון של המלחמה החזירה ארמניה את שגרירה בתל-אביב במחאה על כך שישראל המשיכה למכור נשק לאזרבייג'ן גם בזמן המלחמה.

ההערכות לפיהן בעקבות המשבר הכלכלי והרפואי יצמצמו מדינות בעולם את תקציביהן הצבאיים לא באים לידי ביטוי במכירות התעשייה האווירית שבדרך להפרטה. מכירותיה עלו השנה ב-2% ל-4.2 מיליארד דולר – הנתון הגבוה ביותר מאז הקמתה. הרווח השנתי של החברה עלה באותה תקופה ב-48%, מ-90 ל-133 מיליון דולר. הקורונה גבתה מחיר כבד מחטיבת התעופה של החברה, העוסקת באחזקת מטוסי נוסעים, בהסבתם למטוסי מטען, ובבניית מטוסי מנהלים. מכירות החטיבה ירדו ב-18% ל-1.187 מיליארד דולר. הפסד החטיבה - 31 מיליון דולר, גדול בכ-50% לעומת שנה שעברה.

את ההפסדים בחטיבת התעופה איזנו המכירות של המוצרים הצבאיים של החברה, בעיקר בחטיבת אלתא, המייצרת מכ"מים ומערכות מודיעין, ובחטיבת הטילים והחלל, שעלו בכ-14% ל-3.5 מיליארד דולר. הרווח הנקי מפעילות זו עלה בכ-13% ל-248 מיליון דולר.

וידם עוד נטויה. התעשייה האווירית הכריזה באחרונה (11.3) על שיתוף פעולה עם חברת "אדג", קבוצת טכנולוגיות ההגנה המתקדמות של איחוד האמירויות הערביות, לפיתוח מערכת מתקדמת נגד רחפנים וכלי טיס בלתי מאוישים. התעשייה האווירית מסרה, כי "המערכת החדשה שתפותח תותאם לצרכים של איחוד האמירויות ותציע טווח רחב של יתרונות לאזור המזרח התיכון, צפון אפריקה ואזורים נוספים. הפתרונות הטכנולוגיים של התעשייה האווירית משמשים ברחבי העולם למשימות איתור, זיהוי, סיווג ויירוט מגוון רחב של איומים". קבוצת הטכנולוגיה המתקדמת של האמירויות נמנית עם 25 הספקיות הצבאיות המובילות בעולם.

אחד הבעלים של התאגיד, כצפוי, הוא בן משפחת המלוכה האמיראית פייסל אל-בנאי אל-בנאי מסר: "בהמשך להסכמי אברהם ולשיתוף הפעולה עם ישראל, העבודה המשותפת עם התעשייה האווירית היא רגע מכונן". אכן רגע מכונן, הפותח בפני שתי השותפות לייצור הצבאי שוקים נוספים ששווים מוערך במיליארדי דולרים.

נשק לכל דכפין

המקרה של התעשייה האווירית אינו ייחודי. הנשק הישראלי נמכר ברחבי העולם, ובמספרים גדלים והולכים. ישראל היא יצואנית הנשק הגדולה בעולם יחסית למספר תושביה – כך עולה מדו"ח מכון שטוקהולם לחקר השלום הבינלאומי (SIPRI) שראה אור בשבוע שעבר (15.3). לפי הדו"ח, ארה"ב, רוסיה, צרפת, גרמניה, סין, בריטניה וספרד מקדימות את ישראל בחלקן בסך הסחר בנשק בעולם, אך כולן מדינות בעלות אוכלוסייה גדולה פי כמה מזו של ישראל. חמש

בדיית הימין הופרכה

הח"כים הערבים עסוקים בשאלות חברתיות

חברות וחברי הכנסת של הרשימה המשותפת עסקו בכנסת האחרונה בעיקר בנושאים הקשורים בכלל אוכלוסיית ישראל, והרבה יותר מאשר בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני – כך עולה מדו"ח של העמותה יוזמות אברהם שפורסם השבוע, לקראת הבחירות לכנסת ה-24. הדו"ח מנתח את הצעות החוק ואת ההצעות לסדר היום שהגישו חברי הכנסת הערבים בכנסת ה-23.

חברי הכנסת במאבק נגד האלימות והפשיעה

בדו"ח שהכינה עמותת סיכוי על פעילות חברי הכנסת הערבים ואשר הוזכר ברשימה לעיל, הוקדש פרק למאבק באלימות ובפשיעה. מספר הנרצחים בחברה הערבית עלה ב-2020 ל-113, והחברה הערבית התאבלה וזעמה. לדברי סיכוי, "נציגי החברה הערבית בכנסת לקחו את המנדט שהוטל עליהם לייצג את האזרחים הערבים ופעלו למיגור האלימות בכל אמצעי שעמד ברשותם כחברים באופוזיציה".

חברי הכנסת הערבים הצליחו להציב את נושא האלימות בראש סדר היום של הכנסת. עלה בידיהם להוביל להקמת ועדה פרלמנטרית ייעודית למיגור האלימות בחברה הערבית. ח"כ מנסור עבאס נבחר ליו"ר הוועדה והיא קיימה כ-20 ישיבות וקידמה המלצות מדיניות.

בעקבות עבודתו של ח"כ איימן עודה, הציג משרד המשפטים מתווה להתמודדות עם עבירות הנשק הבלתי חוקי. המתווה כולל הקמת מנגנון לתיאום בין הגורמים השונים בממשלה האמונים על האכיפה וקידום החמרה בענישה על רכישת חלקי נשק.

חברי הכנסת הערבים עמדו בחזית המאבק הציבורי למיגור האלימות והפשיעה: הם השתתפו וארגנו מחאות ציבוריות כמו תהלוכת האימהות למען החיים, וכן קיימו פגישות עם ראש הממשלה החליפי ועם שר המשפטים לבניית תוכנית אמיתית למאבק בפשיעה ובאלימות. בעקבות המחאות הציבוריות הללו, הוקם בנובמבר 2019 צוות המנכ"לים הבין-משרדי שגיבש את התוכנית הממשלתית למאבק באלימות ובפשיעה בחברה הערבית.

ח"כ עאידה תומא-סלימאן העבירה בקריאה ראשונה את הצעת החוק למניעת אלימות במשפחה המחייב גברים אלימים לקבל טיפול לפני שחרורם מהכלא. ההצעה תקודם לקריאה שנייה ושלישית בכנסת הבאה. בנוסף, העבירה את החוק אשר במטרה להגן על הנשים המוכות, מחייב גברים מכים בענידת אזיק אלקטרוני, אשר ישלח התראה לאישה המוכה אם הגבר המכה יתקרב לאזור שהותה וכך יאפשר לה לבקש עזרה מהרשויות. בזכות עבודתה הושגו תוספות מימון למקלטים לנשים מוכות, הוקם מקלט חדש לנשים בבידוד, ולבקשתה הוחלט בוועדת הכספים להעביר 100 מיליון ש"ח למאבק באלימות נגד נשים.

המסקנה החד-משמעית של הדו"ח, אותו ערכה חברת נאס לכל בנושאים פנים-ישראליים הנוגעים בתחומים יומיומיים כמו שירותי רווחה, תחבורה ציבורית, השכלה גבוהה, השפעות משבר הקורונה, תעסוקה, אלימות ופשיעה.

מהנתונים עולה, כי 97% מההצעות לסדר היום של חברי הכנסת הערבים עסקו בנושאים חברתיים כמו חינוך, תחבורה, קצבאות. 62% מכלל ההצעות לסדר שהוגשו עסקו בקידום נושאים הרלוונטיים לכלל אוכלוסיית ישראל, ועוד 35% עסקו בנושאים שנועדו להתמודד עם מצוקות חייהם של האזרחים הערבים. שלושת האחוזים הנותרים של ההצעות לסדר היום עסקו בנושאי הסכסוך הישראלי-ערבי, העם הפלסטיני ויחסי חוץ.

עוד עולה מהמחקר, כי 84% מהצעות החוק שיזמו חברי הכנסת הערבים עסקו בנושאים חברתיים. 58% מהצעות החוק שהח"כים הערבים היו יוזמיהן קידמו נושאים הרלוונטיים לכלל האזרחים, ועוד 26% עסקו בחברה הערבית. 10% נוספים מהצעות החוק עסקו ביחסי חוץ, 3% בנושא הסכסוך הישראלי-ערבי או הישראלי-פלסטיני, ו-3% בנושאים הנוגעים בערבים אזרחי ישראל ובפלסטינים. גם 93% מהצעות החוק עליהן היו חתומים חברי הכנסת הערבים כיוזמים נוספים עסקו בנושאים חברתיים – 72.5% עסקו בנושאים כלל-ישראליים ועוד 20.5% בנושאי החברה הערבית עצמה.

מבקשים ליצור דה-לגיטימציה

במושב הקיץ של הכנסת ה-23 (הכנסת האחרונה) העלו הח"כים הערבים רק שתי הצעות לסדר היום הנוגעות בפלסטינים, לעומת 126 הצעות לסדר היום העוסקות בכלל האוכלוסייה הישראלית ו-56 הצעות לסדר היום הנוגעות באוכלוסייה הערבית בישראל. באותה תקופה, מספר הצעות החוק הנוגעות בפלסטינים אותן יזמו חברי הכנסת הערבים היו 10, לעומת 207 הצעות חוק הנוגעות בכלל האוכלוסייה הישראלית ו-94 הצעות חוק שעניינן באוכלוסייה הערבית בישראל.

בעקבות ממצאי הדו"ח, מסרו המנכ"לים המשותפים של יוזמות אברהם, ד"ר ת'אבת אבו ראס ואמנון בארי-סוציליאנו: "למעלה מעשרים שנה שמתקיים קמפיין פייק ניוז שיטתי, בו גורמים המבקשים ליצור דה-לגיטימציה של נציגי הציבור הערבי בכנסת מפיצים את הטענה לפיה חברי הכנסת הערבים לא דואגים לציבור שלהם. מחקר זה מוכיח אחת ולתמיד כי טענה זו שקרית. האמת היא פשוטה: הח"כים הערבים בכנסת מתרכזים בפעילותם הפרלמנטרית בפעילות למען הציבור הישראלי, ובכלל זה החברה הערבית. כל דבר אחר הוא פשוט שקר גס".

עמותת סיכוי פרסמה אף היא דו"ח וסרטון המציגים נתונים על פעילותם של חברי הכנסת הערבים מול התבטאויות של פוליטיקאים המאשימים אותם בהזנחת הציבור הערבי. הסרטון מדווח על חוקים והצעות חוק הנוגעות לכל אזרחי ישראל שקידמו חברי הכנסת הערבים. "אל תאמינו לשקרים של הימין – הנתונים והעובדות מלמדות שהח"כים הערבים דואגים לייצוג אותנטי של מיעוט מופלה לרעה וזה יסוד חשוב בדמוקרטיה. רק ח"כים המגיעים מתוך החברה הערבית מסוגלים לייצג באופן עמוק ומהותי את צרכי החברה. רק הם מבינים באמת מה החסמים – וכיצד ניתן להתגבר עליהם. הח"כים הערבים פועלים במרץ לקדם חברה צודקת ושוויונית יותר, והרבה פעמים מצליחים להביא הישגים מרשימים – אפילו מספלי האופוזיציה", נמסר מסיכוי.

נמרוד עובד

סערה בקונגרס: ממשל ביידן לא מסוגל לממש את הבטחותיו לעובדים

המאבק על שכר המינימום בארה"ב

להעביר את חוק העלאת שכר המינימום עבור מיליוני אמריקאים – הפצירה אז בחבריה. נוסף לחוק העלאת שכר המינימום, על השולחן נמצא גם חוק "פרו אקט" שמטרתו לעגן בחקיקה ולקדם את זכות העובדים האמריקאים להתאגד. זה החוק הראשון הנוגע בזכות העובדים להתאגד שנחקק בארה"ב מאז המשבר הקפיטליסטי הגדול של שנות ה-30. נשיא פדרציית האיגודים, ריצ'רד טראמוקה, התבטא בנושא בשיחת זום: "לא ניתן למיעוט בסנאט לעצור את החוק".

אף הנשיא ביידן, שבשרם אופן אינו נחשב כחלק מהאגף השמאלי במפלגה הדמוקרטית, הביע את תמיכתו בחיזוק איגודי העובדים במדינה. הוא אף התבטא בעד מאבק עובדי

אמזון באלבמה, המנסים להקים איגוד חרף התנכלות של ההנהלה ובעליה של אמזון, בסוס. לחוקי העבודה מצטרפת הצעת חוק נוספת שתגדיל את נטל המס על התאגידים האמריקאיים הגדולים, ובהם ענקית המסחר וולמארט. לפי הצעת החוק, יחויבו החברות הגדולות לשלם מס שבין 0.5% ל-5%

מרווחיהן בהתאם לפערי השכר בין המנהל הבכיר ביותר לעובד הזוטר ביותר. לדוגמא, חברה בה המנהל הבכיר משתכר פי 500 יותר מהעובד הממוצע תשלם פי 10 יותר מס מחברה בה המנהל הבכיר משתכר רק פי 50 יותר מהעובד הממוצע. הצעת החוק צפויה גם להקשות על תאגידים לחמוק מתשלום מיסים. בעקבות העמקת משבר הקורונה הכלכלי, החברתי והבריאותי, מתחוללת בארה"ב סערה פוליטית סביב מעמד העובדים האמריקאי, הנאבק מזה שנים להגדלת שכר המינימום. ובינתיים במושבה האמריקאית הקטנה במזרח התיכון – ישראל – תאמו סרוג הכיפה של נתניהו, ח"כ נפתלי בנט ומפלגתו "ימינה" השיקו את תוכניתם הכלכלית המסוכנת, "תוכנית סינגפור". לב תוכנית הכלכלית של בנט: קיצוץ מיסים אגרסיבי לבעלי ההון ולתאגידים והקפאת הוצאות המדינה במטרה לפגוע בשירותים הציבוריים. חברו במפלגת הציונות הדתית, ח"כ בצלאל סמוטריץ', מציע לבטל את זכות השביתה, ואילו ח"כ איילת שקד סבורה שמדיניות רווחה "הינה מותרות".

אצלנו, המפלגות הצפויות להנהיג את הממשלה הבאה, או להיות שותפות בכירות בקואליציה, מתחרות בהצגת עמדות התואמות את תפיסתו של דונלד טראמפ. את בנימין נתניהו, שהבטיח לעצמאים "לפרק" את ההסדרות ואת ועדי העובדים, הזכרנו? "המונופול האמיתי בישראל הוא ההסדרות וליש לפרקה", אמר. יהיו אשר יהיו תוצאות הבחירות, על העובדים בישראל להתכונן למערכה קשה.

הזירה הפוליטית האמריקאית מבעבעת. בעוד ישראל שקועה בסכבי בחירות, הניצחון של הנשיא ג'ו ביידן החזיר את היוזמה מידי המחנה הרפובליקני-טראמפיסטי למחנה הדמוקרטי השסוע לו יחדיו: בעלי הון, אנשי מרכז-ימין וגם פרוגרסיביים עם נטיות סוציאליסטיות. משבר הקורונה הכה בחברה האמריקאית ללא רחם. יותר מחצי מיליון אמריקאים מתו מקורונה בשנה האחרונה, והעוני ואי-השוויון המשיכו לטפס בקצב מסחרר. לפי נתוני מכון "פיו", 74 מיליון אמריקאים הפכו מובטלים בזמן המשבר, שישה מיליון עומדים בפני פינוי מבתיהם, ו-24 מיליון אמריקאים דיווחו על מחסור במזון או על רעב. במקביל, הגדילו המיליארדרים האמריקאים, ובראשם אילון מאסק וג'ף

בזוס, את הונם בזמן המשבר ב-931 מיליארד דולר. על כך העיר הסנאטור הסוציאליסטי ברני סנדרס כי ארה"ב נעה למבנה חברתי אוליגרכי, "בו העשירים ביותר חיים מצוין ומשפחות העובדים מתקשות להתקיים באופן שלא ראינו מאז השפל הגדול של 1929. כל זאת כתוצאה מהשלכות משבר הקורונה והשפעותיו הכלכליות".

הנשיא ביידן וסגניתו קמלה האריס נבחרו לנשיאות כצמד "מאחד ומאחה שסעים". הם אף הבטיחו כמה הבטחות חשובות: העלאת שכר המינימום ל-15 דולר לשעה, התמודדות עם משבר האקלים, חזרה להסכם הגרעין האיראני ועוד.

חברי הקונגרס הדמוקרטים המתקדמים יותר, ובהם אלכסנדריה אוקסי-קורטס, ג'מאל באומן, רשידה טלאיב ואילהאן עומאר חתמו על קריאה בה נאמר: "81 מיליון אנשים נתנו את קולם כדי לבחור בכם למוסד זה הקורא להעלאת שכר המינימום ל-15 דולר לשעה. אנחנו מפצירים בכם לעמוד בהבטחותיכם". במכתב שהופנה לנשיא ולסגניתו הדגישו: "אנחנו חייבים לפעול עכשיו כדי למנוע ממיליוני עובדים אמריקאים חרוצים לקבל שכר רעב". לפי ההערכות, העלאת שכר המינימום תשפיע ישירות על 32 מיליון עובדים עניים. הרפובליקאים ואנשי הימין במפלגה הדמוקרטית פתחו במערכה נגד היוזמה, ומנסים להחריג את חוק העלאת שכר המינימום מחבילת החקיקה שנועדה להקל על הציבור האמריקאי בזמן המשבר. למרבה ההפתעה, סנטורים דמוקרטים שתמכו ב-2014 בהעלאת שכר המינימום מביעים כעת את התנגדותם. עמדותיהם מחדדות את ההבדלים בין חברי שתי המפלגות בקונגרס.

יצוין שבמהלך קמפיין הבחירות לנשיאות, הצטרפה האריס לדרישה שהעלה הסנאטור סנדרס והביעה את תמיכתה המלאה בהעלאת שכר המינימום. "יש לכם את הסמכות

על כך העיר הסנאטור הסוציאליסטי ברני סנדרס כי ארה"ב נעה למבנה העשירים ביותר חיים מצוין ומשפחות העובדים מתקשות להתקיים באופן שלא ראינו מאז השפל הגדול של 1929. כל זאת כתוצאה מהשלכות משבר הקורונה והשפעותיו הכלכליות".

הנשיא ביידן וסגניתו קמלה האריס נבחרו לנשיאות כצמד "מאחד ומאחה שסעים". הם אף הבטיחו כמה הבטחות חשובות: העלאת שכר המינימום ל-15 דולר לשעה, התמודדות עם משבר האקלים, חזרה להסכם הגרעין האיראני ועוד.

חברי הקונגרס הדמוקרטים המתקדמים יותר, ובהם אלכסנדריה אוקסי-קורטס, ג'מאל באומן, רשידה טלאיב ואילהאן עומאר חתמו על קריאה בה נאמר: "81 מיליון אנשים נתנו את קולם כדי לבחור בכם למוסד זה הקורא להעלאת שכר המינימום ל-15 דולר לשעה. אנחנו מפצירים בכם לעמוד בהבטחותיכם". במכתב שהופנה לנשיא ולסגניתו הדגישו: "אנחנו חייבים לפעול עכשיו כדי למנוע ממיליוני עובדים אמריקאים חרוצים לקבל שכר רעב". לפי ההערכות, העלאת שכר המינימום תשפיע ישירות על 32 מיליון עובדים עניים. הרפובליקאים ואנשי הימין במפלגה הדמוקרטית פתחו במערכה נגד היוזמה, ומנסים להחריג את חוק העלאת שכר המינימום מחבילת החקיקה שנועדה להקל על הציבור האמריקאי בזמן המשבר. למרבה ההפתעה, סנטורים דמוקרטים שתמכו ב-2014 בהעלאת שכר המינימום מביעים כעת את התנגדותם. עמדותיהם מחדדות את ההבדלים בין חברי שתי המפלגות בקונגרס.

יצוין שבמהלך קמפיין הבחירות לנשיאות, הצטרפה האריס לדרישה שהעלה הסנאטור סנדרס והביעה את תמיכתה המלאה בהעלאת שכר המינימום. "יש לכם את הסמכות

לאחר שאיגודם הוצא אל מחוץ לחוק ו-13 מראשיו נעצרו

המורים בירדן ממשיכים במאבק

ולכן פרצו מחאות נגד שר החינוך תייסיר אל-נועימי (שהתפטר בינתיים). רק בחודש פברואר הגיעה תגובתו הנלעגת של משרד החינוך: ועדת התלונות שלו הבהירה כי אין בסמכותה לדון בעניינם של עובדים שעבודתם הופסקה, אלא רק בעניינם של עובדים פעילים. על כך הגיבו המורים כי כלל לא פנו לוועדת התלונות, אלא ישירות לשר החינוך, והוא או אנשי משרדו החליטו להפנות את תלונותיהם לוועדה

שאינה כשירה לטפל בהן. על כל פנים, בהינתן שפנייתם עוסקת בהחלטה להוציאם לפרישה מוקדמת באופן חד צדדי, תהו העותרים האם על מורה לצפות מראש החלטה שכזו בעניינו ולפנות טרם קבלתה.

במהלך חודש פברואר התקיימו ברחבי ירדן הפגנות תמיכה באיגוד ובמורים שאולצו לצאת לגמלאות או הועברו מתפקידם. הכוללת

שבהן התקיימה ב-15 בחודש זה באיריבד, העיר השנייה בגודלה במדינה. כוחות הביטחון הירדניים נערכו בכוחות מתוגברים על מנת למנוע מהמורים לממש את כוונתם להפגין מחוץ למשרדי האיגוד בעיר, וחסמו את הגישה לכיכר התרבות ולרחובות הסמוכים אליה. במהלך ההפגנות נעצרו לפחות 18 מורים.

בראשית מרס (3.3) התחדשו הסנקציות המשפטיות נגד האיגוד, כאשר בית המשפט קבע כי יש לפזר את הנהגתו הנבחרת בטענה כי העבירה כספים בסך חצי מיליון דינר כתרוימה למשרד הבריאות. אל-נוואסרה הודיע כי בכוונת האיגוד לערער על ההחלטה, וציין כי תרומות דומות בסכומים דומים העבירו גם גופים נוספים, בכלל זה איגוד הקבלנים, מבלי שנגקטו נגדם צעדים משפטיים. הוא הוסיף ואמר, כי למרות פניות האיגוד לראשי הממשל הירדני, לא מתקיימת בפועל כל הידברות בין הצדדים, וכי פניית האיגוד להיפגש עם ראש ממשלת ירדן, יו"ר הפרלמנט, וראש ועדת החינוך של הפרלמנט, זכו כולן בהתעלמות. לדבריו, מדובר בפרקטיקות שנועדו לדחוק את המורים אל הקיר.

לאחרונה התחדשו מחאותיהם של אנשי האיגוד, וב-9 במארס התארגנה במחנה הפליטים אלבקעה הפגנת תמיכה נוספת באיגוד ובהנהגתו הנבחרת, וכן במורים שנפגעו כתוצאה מפעילותם במסגרת האיגוד. כיפה אבו פרחאן, חבר מועצת האיגוד, אמר במהלך ההפגנה כי מטרתה להדגיש כי האיגוד והנהגתו הם הנציגים הלגיטימיים והמוכרים של ציבור המורים. למורים, הוסיף, לא נותר אלא לצאת לרחובות לאחר שכל דרך לדיאלוג עם רשויות המדינה נחסמה בפניהם בצעד שמוכיח את כוונת הזדון מצדן כלפי האיגוד. למחרת ההפגנה נעצר אבו פרחאן לשבוע בטענה כי הפר צווי הגנה ירדניים. אולם לאחר התערבות משפטית של הצוות המשפטי של האיגוד, אושר שחרורו בערכות.

מאבקו של איגוד עובדי ההוראה של ירדן מול שלטונות הממלכה נמשך. למאבק, שראשיתו בסכסוך שפרץ בספטמבר 2019 סביב תנאי העסקתם של המורים, נוספו בחודשים האחרונים טענות בדבר הפרת ההסכמים לתוספת שכר, עליהם חתמה הממשלה עם האיגוד לאחר שביתה שארכה כחודש ימים. כן מתח האיגוד ביקורת חריפה על התנהלות הממשלה במהלך משבר הקורונה. תגובת הממשלה למאבק המורים

הייתה מעצרת של 13 מראשי האיגוד, והחלטה לאסור על פעילותו במשך שנתיים. החלטה זו אישר ב-31 בדצמבר 2020 בית המשפט בעמאן.

אך החלטה זו (עליה דווח ב"זו הדרך") לא הייתה סוף פסוק במאבק. ב-23 בינואר אמר ד"ר נאסר אל-נוואסרה, סגן יושב ראש איגוד המורים הירדני, כי בכוונת האיגוד לפתוח בשורת פעולות מחאה

במטרה להשיב את זכויותיו ולהיאבק בעוול שנגרם לו בעקבות החלטת בית המשפט. אל-נוואסרה האשים את הממשלה בהסלמת המאבק בין הצדדים ומחה נגד שיטות ההפחדה והטרור של שירותי הביטחון הירדניים. אלה מזמנים מורים, ובמיוחד מורות, לחקירות מאיימות סביב פעילותם באיגוד. אל-נוואסרה תבע את הפסקת החקירות ולהשיב לאיגוד את האפשרות לפעול במסגרת החוק, ולבטל את כל העונשים השירותיים שהוטלו על מורים בשל פעילותם במסגרתו – בכלל זה הוצאה מוקדמת לגמלאות, העברה מתפקיד, שלילת קידום וכיו"ב.

המורים שאולצו לצאת לפרישה מוקדמת התקוממו נגד ההחלטה שנתקבלה באופן חד-צדדי, ופנו למשרד החינוך הירדני בדרישה לקבל תשובות לגביה. התשובה לא הגיעה,

מורים מפגינים בירדן (צילום: המפלגה הקומוניסטית הירדנית)

רבבות נשים הפגינו בתורכיה

עשרות אלפי נשים וגברים מחו בסוף השבוע (20.3) באיסטנבול ובערים נוספות ברחבי תורכיה נגד החלטתו של הנשיא הימני רג'פ טיפ ארדואן לפרוש מהאמנה הבינלאומית נגד אלימות כלפי נשים. תורכיה הייתה המדינה הראשונה שחתמה לפני כעשר שנים על "אמנת איסטנבול", שנועדה להיאבק באלימות במשפחה — הסכם שבזמנו נחשב התקדמות יוצאת דופן במאבק למען זכויות נשים. פרישת תורכיה מהאמנה עוררה ביקורת מצד מתנגדי ארדואן, המצביעים על העלייה במקרי האלימות נגד נשים במדינה. המדינות שחתמו על אמנת איסטנבול התחייבו לפעול למניעה, להעמדה לדין ולביעור האלימות בתוך המשפחה ולקידום השוויון. ממשלת ארדואן הניאו-ליברלית השמרנית נימקה את המהלך בתירוץ שהחוק המקומי יגן על זכויותיהן של הנשים. פעילות קומוניסטיות תורכיות מסרו בתגובה כי ההחלטה הרסנית נוכח האלימות הרבה אותה חוות נשים ונערות.

הנרטיב הפוליטי של הסדרה מציג "מהפך" שעבר שרון מנץ מדיני תוקפני וחובב קרבות ליונת שלום צחורה, שאף הובילה את "תוכנית ההתנתקות" ויצאה נגד מחנה הימין פרויקט ההתנחלויות, אותו קידם במרץ בשנות ה-80 וה-90. בסרטונים של שרון מאותן שנים ניתן לראות אותו חוגג ורוקד עם ראשי מועצת יש"ע בהתנחלות בעיר חברון ומבטיח "התיישבות יהודית בכל יהודה ושומרון". אך בנרטיב של הסדרה אין שמץ ביקורתיות – לא על ימיו של שרון כבעל ברית של הימין הקיצוני ולא על "תוכנית ההתנתקות" שוחרת השלום לכאורה, שכל מטרתה הייתה הנצחת הכיבוש הישראלי בגדה המערבית.

גלעד שרון, בנו, משתף את צופי הסדרה בטרגדיה המשפחתית: מות אחיו, גור, שנהרג מפליטת כדור בגיל 12. הצופה לא נותר אדיש ומנגנון החמלה דוחק בו לחוש הזדהות עם דמותו הטרגית לכאורה של שרון.

סבא חביב שהיה פושע מלחמה

חזרתו של שרון לזירה הפוליטית ב-2001 והמצאתו מחדש "כסבא חביב ולא מזיק" בידי הפרסומאי ראובן אדלר הלהיבו בשעתן את הציבור בישראל. בחלק זה של הסדרה מוצג שרון כמנהיג אמיץ, סמכותי וחומל, דמות שאנשי מרכז וימין התאחדו סביבה תחת מפלגת "קדימה" בתקופה הקשה של האינתיפאדה השנייה.

ההפגנות נגד שרון בעת מלחמת לבנון הראשונה, לרבות הפגנת ה-400 אלף בכיכר מלכי ישראל ב-1982, והמעצרים של המפגינים מוצגים רק בחטף. הם חורגים מדמותו החדשה של שרון "כדמות מאחדת ולא מפלגת". את הסירוב של חיילים וקצינים, שמאות מהם הגיעו לבתי הכלא הצבאיים – הס מלהזכיר. ניכר שהבמאי מנסה להצניע את חלקו המרכזי של שרון בטבח במחנות הפליטים סברה ושתילה בלבנון, וכן בטבח במחנות הפליטים ברצועת עזה ובפשעי המלחמה בגדה המערבית הכבושה.

שרון מוצג דווקא כמי שעומד מול המתנחלים באומץ, כאשר אלה מטיחים בו כי אינם מרגישים בטוחים וכי אסור לשרון לגרשם מרצועת עזה. אך במציאות, שרון הוא שבנה למענם את גדר ההפרדה הלא חוקית בגדה המערבית והרחיב את ההתנחלויות הישראליות. שרון אמנם פינה את ההתנחלויות ברצועת עזה, אך מילא בכך תפקיד מרכזי בתהליך הפיצול הפוליטי בין הגדה המערבית הכבושה לעזה הנצורה.

הסדרה "שרון" מצטרפת למגמת שכתוב ההיסטוריה בחברה הישראלית, במסגרתה מורמים מנהיגי הימין לדורותיהם לדרגה מיתית ומוצגים כדמויות המאחדות את הציבור הישראלי (לפחות את זה היהודי...), מעל לכל מחלוקת פוליטית. זה אחד הביטויים לגסיסת מתנה השמאל הציוני, המאמץ לחיקו בחדווה את מנהיגי הימין.

זוהר אלון

על הסדרה התיעודית של תאגיד השידור

אריאל שרון כגיבור-על

לאחרונה החל תאגיד השידור הציבורי (ערוץ 1 לשעבר)

לשרד סדרה תיעודית חדשה של היוצר לוי זיני. הסדרה עוסקת בשנותיו האחרונות של ראש הממשלה לשעבר אריאל שרון. זיני סיפר בראיון, כי בחר ליצור סדרה בנושא זה כדי להבין את הפוליטיקה העכשווית בישראל. הוא הוסיף כי במהלך יצירת הסדרה פיתח "נימה מסוימת של הערכה וחיבה כלפי דמותו של שרון".

הסדרה החדשה "שרון" היא המשך ישיר לסדרת הסדרות והסרטים הדוקומנטריים שנעשו באחרונה על מנהיגים ציונים, ובהם מנחם בגין ובנימין נתניהו. זכור במיוחד הסרט "קינג ביבי" שסקר שלושה עשורים בקריירה הפוליטית של נתניהו, וכן סרטים נוספים על מנהיגי מפא"י והעבודה דוד בן גוריון וגולדה מאיר.

חשקפת או יוצרת מציאות

חוקרי תקשורת מרבים לעסוק בשאלת האובייקטיביות של היצירה הדוקומנטרית, ובשאלה עד כמה היא משקפת מציאות או מכוננת אותה. צופים תמימים עשויים לתפוס את היצירה הדוקומנטרית כדבר מה "אובייקטיבי", המציג את המציאות כפי שהיא. מבקרים מתוחכמים יותר מראים כיצד היצירה הדוקומנטרית מעצבת את המציאות, כאשר היוצר יוצק לתוכה את עקרונותיו ותפיסותיו ומשליך אותם על המציאות, אותה הוא מתיימר לשקף.

הסדרה "שרון" יכולה לשמש דוגמה ברורה לסובייקטיביות של היצירה הדוקומנטרית. בשלל הראיונות המופיעים

בסדרה עם אנשיו לשעבר של שרון ועם בנו גלעד שרון (כיום - מועמד ברשימת הליכוד) משתקפת דמות של מנהיג נערץ. זו מוצגת כניגוד מוחלט לדמותו של נתניהו – הפוליטיקאי המושחת שגם אנשי ימין רבים למדו לשנוא.

הראיונות בסדרה נערכו בחוות השקמים, שהקים שרון בנגב המערבי. המצלמה מרבה להתמקד בשדות המקיפים את החווה. שרון מתואר בסדרה כדמות אצילית, שגדלה בצניעות. ראש הממשלה שרון מוצג כאדם כפרי, סגפן וחקלאי בכל רמ"ח איבריו. הסדרה מתאמצת להפריך את הטענות לשחיתות שדבקו בשרון, שוב במטרה ליצור הנגדה סמלית בינו לבין ממשכיו – נתניהו ואהוד אולמרט, שתיקי השחיתות שלהם סחררו מדינה שלמה.

טרבן מפגין נגד מלחמת לבנון הראשונה ברחוב בלפור בירושלים (צילום: יש גבול)

נאבקים למען החיים

עצרת בכיכר הבימה בת"א. במהלך הצעדה נשאו המשתתפים כרזות עליהן נכתב: "בוחרים אקלים – בוחרים חיים". במסגרת המחאה קיימו המשתתפים מיצג בו נערכה ספירה לאחור המונית, ולאחריה התמוטטו באפקט דומינו אלפי בני הנוער ושכבו על הרצפה למשך דקות, במטרה להמחיש את האסון הסביבתי ואת הסכנה לעתיד האנושות שמחוללים אינטרסים פוליטיים וכלכליים.

בעצרת שנערכה בכיכר הבימה נאמה אביגיל קורש (16) מ"נוער למען האקלים". "לא יכול להיות שהחיים שלי עדיין בסכנה. 2020 הייתה השנה החמה בהיסטוריה. אני מפתחת לראות עוד הרס, עוד קורבנות. התאחדנו כדי להבהיר שמשבר האקלים חשוב לנו. עתידנו בסכנה. בבחירות הקרובות אני לא אוכל להצביע, ואני קוראת למבוגרים: האחראיות בידכם. נמאס לי מהפחד, מהחרדה, מחוסר הביטחון", אמרה.

ועדת חקירה למחדלי

הממשלה במשבר הקורונה

איגוד רופאי בריאות הציבור בהסתדרות הרפואית קרא השבוע (24.3) להקים ועדת חקירה למשבר הקורונה. בהודעה שפרסם הארגון נכתב: "לאחר למעלה מ-6,000 נפטרים ישירים בשל מגיפת הקורונה, מדיניות סגרים ומעקבים קיצוניות, סגירת מערכת החינוך לשנה ועשרות אחוזי אבטלה, ברור כי ישנה חובה לחזק את ההגנה על בריאות הציבור בישראל לטווח ארוך. לפיכך מתחייבת הקמת ועדת חקירה ממלכתית בהקדם האפשרי".

דווקא עכשיו, טוענים רופאי בריאות הציבור, "לאחר הבחירות ולאחר הירידה בתחלואה, זה הזמן להתאחד בדרישה להקמת ועדת חקירה ממלכתית למען בריאות הציבור בישראל. ועדת חקירה ממלכתית תוכל לזהות את הכשלים בניהול משבר הקורונה בכלל ובתהליכי קבלת ההחלטות בפרט. הוועדה תוכל לגבש המלצות קריטיות לשיפור המוכנות למצבי חירום ולחזק את אמון הציבור". עוד ציינו באיגוד, כי "ועדות ביקורת פנימיות לא יוכלו לראות את התמונה המלאה ולא יוכלו לפעול באופן עצמאי".

גיליון פסח המיוחד של "זו הדרך"

בגיליון הקרוב: ראיון עם מזכ"ל מק"י על תוצאות הבחירות; פוליטיקה ומעמד בעידן נתניהו; על ספרו החדש של גדי טאוב; מדוע ישראל מסתירה מסמכים משנות ה-60; ועוד

השבוע באתר "זו הדרך"

על מערכת הבחירות, תאונות עבודה, מהנעשה בשטחים הכבושים, ועוד...

zoha.org.il

אלפים השתתפו בהפגנה נגד הפשיעה והאלימות בחברה הערבית, שנערכה חמישה ימים לפני הבחירות (18.3) בכיכר רבין בתל אביב. במחאה השתתפו ערבים ויהודים, בייחוד צעירים, וכן אישים בכירים בהנהגת החברה הערבית ובהם יו"ר ועדת המעקב, מוחמד ברכה. ווטפא ג'באלי, אחת האימהות שאיבדה את בנה סעד, אמרה למתכנסים: "אנחנו רק רוצות שלא יהיו אימהות נוספות שיצטרפו לשכול". את ההפגנה יזם פורום האימהות השכולות למען החיים בשיתוף ארגונים נוספים, בהם ועדת המעקב העליונה לענייני הציבור הערבי, ועד ראשי רשויות ערביות ועשרות ארגונים. פעילי חד"ש, מק"י ובנק"י רבים הגיעו לכיכר.

יו"ר הרשימה המשותפת ח"כ אימן עודה (חד"ש) נשא דברים בעצרת ואמר: "אנחנו ננצח את הפשיעה והאלימות ונסלק את ארגוני הפשע מהחיים שלנו". "אנחנו עומדים פה עם לב כואב וגב זקוף – החברה הערבית לא תנהל משא ומתן על הזכויות הבסיסיות ביותר שלנו", הוסיף עודה וציין: "לא נסתפק בפחות משוויון מלא ומהבטחת זכותנו לישון בשקט בלילה. לשום הורה לא מגיע לחיות בפחד מתמיד מדפיקה מפתיעה בדלת. שום מורה לא צריך להודיע לתלמידים שמעכשיו תמיד יהיה מקום בכיתה שיישאר ריק".

ח"כ עודה הדגישה: "אני בטוח שנצליח כי שמעתי את זעקת ההמונים באום אל פחם, כי אני מסתכל בעיניים של האימהות היקרות שקמו מהשכול – ורואה את כל מה שטוב בחברה שלנו: תאוות החיים, הסולידריות, והאמונה בצדק שתמיד יתגברו על הכאב והייאוש. אני בטוח שנצליח כי עומדים מולי כעת אלפי ערבים ויהודים המסרבים לחיות במציאות של הפרדה, בה מכת הפשיעה ואלימות היא הבעיה של אזרחים ערבים. המאבק למען החיים הוא קודם כל למען שוויון, לא כסיסמא או כמס שפתיים, אלא שוויון עמוק ומהותי: שוויון בחינוך, ברווחה וגם באכיפה. אנחנו נלחמים למען מציאות בה צעירים וצעירות יראו עתיד בלי ארגוני פשע; בה לא עורכים לוויית לנערים בני 15".

אך שעות ספורות לאחר תום המחאה בתל-אביב, נורו למוות שני צעירים בקלנסואה. הצוותים הרפואיים קבעו במקום את מותו של לית' נסרה, בן ה-20, ובבית החולים בילינסון בפתח תקווה מת מפציו מוחמד חטיב בן ה-22 – אחיינו של מנכ"ל עיריית קלנסואה, אשרף חטיב, שניצל מניסיון חיסול כמה ימים קודם לכן ועדיין מאושפז באותו בית חולים. צעיר שלישי מאושפז במצב בינוני בבית החולים, וצעיר רביעי נפצע קל ושוחרר לביתו.

בני נוער למען האקלים

אלפי בני נוער מרחבי הארץ הפגינו (19.3) למען הסביבה בתל-אביב ובאילת. את מחאת הנוער, שנערכה לקראת הבחירות, הובילה התנועה "ימי שישי בשביל העתיד", שהוקמה בהשראת פעילותה של הנערה השוודית גרטה טונברג. במחאה לקחו חלק 18 תנועות נוער בישראל ובהן ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י). בנות ובני הנוער צעדו בשדרות רוטשילד בת"א וקיימו

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, דוא"ל

www.zoha.org.il אחר זו הדרך: zohaderekh@gmail.com